

Nr 6.

Ankom till riksdagens kansli den 21 februari 1946 kl. 2 em.

Utlåtande i anledning av väckt motion om viss ändring av 6 kap. 18 § 1 mom. vägtrafikstadgan.

I en inom andra kammaren väckt, till lagutskott hänvisad motion, nr 274, vilken behandlats av andra lagutskottet, har herr *Wiberg* hemställt, »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning och förslag till sådan ändring i vägtrafikstadgan, att den ökade trafiksäkerhet uppnås, som vidgade föreskrifter om obligatoriska belysnings- eller reflexanordningar å med dragare förspänt fordon vid färd under mörker skulle innebära».

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för denna hemställan, får utskottet hänvisa till motionen.

6 kap. 18 § 1 mom. första stycket Kungl. Maj:ts vägtrafikstadga den 23 oktober 1936 har följande lydelse:

Därest sådant finnes av behovet uppenbarligen påkallat, må länsstyrelse beträffande viss väg med livlig trafik förordna, att å med dragare förspänt fordon, som under mörker framföres å vägen, eller å dess dragare skall föras antingen en eller flera tända lyktor så anbragta, att ljus är synligt på avstånd såväl framifrån som bakifrån, eller ock reflexanordningar, som vid belysning återkasta sken såväl framåt som bakåt. Lyktor och reflexanordningar skola visa vitt, blåvitt eller gult ljus framåt och rött ljus bakåt. Sådant förordnande, som ej må avse med dragare förspänt ofjädrat arbetsåtkon, må innehålla de undantag, länsstyrelsen finner erforderliga, och skall kungöras samt, i den ordning länsstyrelsen bestämmer, tillkännagivas medelst anslag å eller invid vägen.

I 1930 års vägtrafikstadga, som ersattes med nu gällande 1936 års vägtrafikstadga, fanns i 5 § andra stycket en bestämmelse med motsvarande innehåll.

Frågan om skyldighet att å fordon förspända med dragare ha belysnings- eller reflexanordningar har flera gånger varit föremål för utredning av sakkunniga och prövning av riksdagen.

Beträffande frågans behandling för tiden fram till 1936 års riksdag får utskottet hänvisa till en redogörelse härför, som finnes intagen i andra lagutskottets då avgivna utlåtande nr 55 s. 106—108.

I en till 1936 års riksdag framlagd proposition, nr 213, med förslag till vägtrafikstadga m. m. anförde föredragande departementschefen, att han, i

stället för då gällande bestämmelse, att länsstyrelse under viss förutsättning ägde med angivet undantag beträffande vissa vägar förordna, att å med dragare förspänt fordon, som under mörker framfördes å vägen, eller å dess dragare skulle föras lykta eller reflexanordningar, i anslutning till 1934 års vägtrafiksakkunnigas förslag föreslog en generell föreskrift av motsvarande innehåll.

I flera motioner vid samma riksdag yrkades emellertid, att bestämmelserna angående skyldighet att föra lykta eller reflexanordningar å hästfordon måtte givas samma innehåll som i då gällande stadga.

Andra lagutskottet förklarade, att enligt utskottets uppfattning strängare bestämmelser än de då gällande icke borde ifrågakomma och att utskottet därför förordade, att det huvudsakliga innehållet av gällande bestämmelser angående skyldighet att föra lykta eller reflexanordning upptoges i en kommande ny vägtrafikstadga.

1936 års riksdag biträdde utskottets uttalande.

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 juni 1943 tillkallades samma dag en utredningsman att inom kommunikationsdepartementet biträda med utredning och avgivande av förslag i fråga om revision av nu gällande vägtrafikstadga samt beträffande de spörsmål, som därmed närmast ägde samband.

Utredningsmannen avgav betänkande i ämnet den 20 april 1944 med förslag till vägtrafikstadga m. m. (SOU 1944: 18).

Första stycket i 26 § i utredningsmannens förslag till vägtrafikstadga har följande lydelse:

Å fordon, förspänt med dragare, skall vid färd under mörker föras vit belysning framåt och röd belysning bakåt eller ock reflektorer med samma färger. Främre reflektorn må fästas å dragarens seltyg.

I motiveringen till 26 § i förslaget till vägtrafikstadga har *utredningsmannen* — efter att först ha framhållit att alla förslag om att även hästfordon under mörker skulle föra belysning eller reflektorer strandat på riksdagens motstånd — yttrat:

Riksdagens inställning härutinnan är svår att förstå. De skäl, som framförts mot en sådan reform, kunna icke anses bärande. Det är uppenbart, att belysning å hästfordon skulle tjäna till att öka icke bilisternas bekvämlighet utan samtliga vägfärandes och i synnerhet hästfordonens egen säkerhet. Det har också blivit mer och mer brukligt, att hästfordonen redan nu förses med belysning eller reflektor. Det har framhållits den olägenhet det skulle medföra för lantbrukarna, om de alltid skulle vara skyldiga att å sina arbetsfordon föra reflektorer, hur lätt dessa skulle kunna skadas eller eljest sättas ur funktion, varvid ägaren riskerade straffansvar etc. Kan en lantbrukare genom dessa enkla anordningar undgå att bli utsatt för trafikolyckor, borde han med glädje underkasta sig det besvär, dessa anordningar medföra för honom. Det saknas anledning att tillerkänna hästfordonen en särställning inom trafiken. Vägen är till för alla vägfärande

och dessa måste alla underkasta sig de föreskrifter, som uppställas i trafik-säkerhetens intresse.

Över utredningsmannens betänkande ha yttranden avgivits av ett stort antal myndigheter och sammanslutningar.

Med hänsyn till de uppfattningar, som kommit till uttryck i remissyttrandena, har enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 september 1944 tillkallats sakkunniga, 1944 års trafikförfattningssakkunniga, för att verkställa en översyn av vägtrafikstadgan och andra författningar på trafikväsendets område. De sakkunnigas arbete är enligt 1946 års riksdagsberättelse i vissa väsentliga delar beroende på utredningar, som bedrivs av 1945 års trafiksäkerhetskommitté och 1945 års bilbesiktningsutredning. Tiden för slutförande av de sakkunnigas arbete har därför icke kunnat närmare beräknas.

Frågan om skyldighet att å fordon förspända med dragare ha belysnings- eller reflexanordningar har såsom ovan anförts tidigare varit föremål för riksdagens prövning. Uppfattningarna om nödvändigheten av en sådan skyldighet ha därvid varit starkt delade. Givetvis kan frågan ses ur olika synpunkter. *Utskottet.*

För närvarande arbeta emellertid 1944 års trafikförfattningssakkunniga med en översyn av gällande trafikförfattningar. Det spörsmål om belysnings- och reflexanordningar, som beröres i förevarande motion, kommer med all sannolikhet att beaktas av de sakkunniga, och att nu göra spörsmålet till föremål för fristående utredning och förslag synes icke vara lämpligt. Någon riksdagsskrivelse i motionens syfte är således icke erforderlig.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att förevarande motion icke måtte föranleda till någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 21 februari 1946.

På andra laguskottets vägnar:

DAVID NORMAN.

Vid ärendets behandling ha närvarit

från första kammaren: herrar *Norman*, *Holmbäck**, *Forslund*, *Löfvander*, *Björkman*, *Nils Elovsson*, *Uhlén* och *Carl Eric Ericsson*;

från andra kammaren: herrar *Olovson* i Västerås, *Håstad**, fru *Johansson*, herrar *Hedlund* i Rådom*, *Osterman*, *Andersson* i Gisselås, *Lundberg* och *Andersson* i Alfredshem*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.